

---

## Spis treści

---

|                                                                                                |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. Wprowadzenie</b>                                                                         | <b>7</b>  |
| 1.1. Cele opracowania                                                                          | 8         |
| 1.2. Definicje pojęć                                                                           | 10        |
| 1.3. Warta w Poznaniu – stan badań                                                             | 14        |
| 1.3.1. Przegląd wyników konkursów na zagospodarowanie obszaru doliny Warty w Poznaniu          | 14        |
| 1.3.2. Ważniejsze opracowania studialne i studialno-projektowe                                 | 18        |
| 1.3.3. Dokumenty strategiczne dla rozwoju miasta Poznania                                      | 19        |
| 1.3.4. Wnioski                                                                                 | 21        |
| 1.4. Obszar i zakres badań                                                                     | 22        |
| 1.5. Metody badawczo-projektowe                                                                | 23        |
| <b>2. Rewitalizacja miejskich frontów wodnych – zarys problematyki</b>                         | <b>26</b> |
| 2.1. Przykłady światowe – rewitalizacja dawnych portów                                         | 27        |
| 2.2. Przykłady polskie – rewitalizacja miejskich terenów nadrzecznych                          | 35        |
| <b>FRONT WODNY POZNANIA – DOLINA WARTY</b>                                                     | <b>45</b> |
| <b>3. Poszukiwania utraconych związków z rzeką – studia przedprojektowe</b>                    | <b>46</b> |
| 3.1. Zarys historycznych relacji między Poznaniem a rzeką Wartą                                | 47        |
| 3.1.1. Woda jako czynnik obronny                                                               | 47        |
| 3.1.2. Warta jako stymulator gospodarczego rozwoju miasta                                      | 48        |
| 3.1.3. Żegluga śródlądowa w Poznaniu                                                           | 49        |
| 3.1.4. Warta jako zagrożenie i bariera rozwoju                                                 | 49        |
| 3.1.5. Rekreacyjne walory Warty                                                                | 50        |
| 3.1.6. Przekształcenia układu sieci hydrograficznej Poznania                                   | 51        |
| 3.2. Znaczenie przyrodnicze doliny Warty w Poznaniu                                            | 59        |
| 3.3. Uwarunkowania hydrologiczne i transport wodny na Warcie                                   | 61        |
| 3.4. Powiązania funkcjonalne między miastem a rzeką: praca, rekreacja, zamieszkanie, transport | 65        |

---

## Contents

---

|                                                                                                       |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. Introduction</b>                                                                                | <b>7</b>  |
| 1.1. The objectives of the study                                                                      | 8         |
| 1.2. The definitions of concepts                                                                      | 10        |
| 1.3. The Warta River in Poznań – current research                                                     | 14        |
| 1.3.1. The review of the results of competitions of spatial development of the Warta Valley in Poznań | 14        |
| 1.3.2. Major research work, studies and projects                                                      | 18        |
| 1.3.3. The strategic documents for the development of Poznań city                                     | 19        |
| 1.3.4. Conclusions                                                                                    | 21        |
| 1.4. The area and the scope of the research                                                           | 22        |
| 1.5. The research and planning methods                                                                | 23        |
| <b>2. Revitalisation of urban waterfronts – an outline of subject matter</b>                          | <b>26</b> |
| 2.1. Foreign case studies – revitalisation of former harbours                                         | 27        |
| 2.2. Polish case studies – revitalisation of urban river spaces                                       | 35        |
| <b>POZNAŃ WATERFRONT – WARTA VALLEY</b>                                                               | <b>45</b> |
| <b>3. Searching for missing connections with the river – pre-project studies</b>                      | <b>46</b> |
| 3.1. An outline of the historical relations between Poznań city and the Warta River                   | 47        |
| 3.1.1. Water as a defensive factor                                                                    | 47        |
| 3.1.2. The Warta River as an economic development stimulator                                          | 48        |
| 3.1.3. The inland navigation in Poznań                                                                | 49        |
| 3.1.4. The Warta River as a threat and development hindrance                                          | 49        |
| 3.1.5. Recreational advantages of the Warta River                                                     | 50        |
| 3.1.6. Transformations of the hydrographical structure of Poznań city                                 | 51        |
| 3.2. Environmental significance of the Warta Valley in Poznań city                                    | 59        |
| 3.3. Hydrological preconditions and water transport on the Warta River                                | 61        |
| 3.4. City-river functional connections: work, recreation, living, transportation                      | 65        |

|                                                                                                                   |            |                                                                                                                                     |            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.5. Jakość i różnorodność frontów wodnych Poznania – diagnoza walorów krajobrazowych .....                       | 68         | 3.5. Quality and diversity of Poznań waterfronts – diagnosis of landscape values .....                                              | 68         |
| 3.6. Oczekiwania mieszkańców i turystów – matryca społecznych preferencji (MSP) .....                             | 71         | 3.6. Expectations of the citizens and tourists – the Matrix of Social Preferences (MSP) .....                                       | 71         |
| <b>4. Dolina Warty – przestrzeń o specjalnym znaczeniu dla Poznania .....</b>                                     | <b>97</b>  | <b>4. The Warta Valley – the area of special significance for Poznań city .....</b>                                                 | <b>97</b>  |
| 4.1. Synteza ocen frontów wodnych. Analiza SWOT .....                                                             | 97         | 4.1. Synthesis of waterfronts evaluation. SWOT analysis .....                                                                       | 97         |
| 4.2. Problemy zagospodarowania doliny Warty .....                                                                 | 104        | 4.2. Problems of the development of the Warta Valley .....                                                                          | 104        |
| 4.3. Potencjał rozwojowy i aktywizacyjny .....                                                                    | 105        | 4.3. Development and activation potential .....                                                                                     | 105        |
| 4.4. Warunki i cele przekształceń .....                                                                           | 107        | 4.4. Transformation preconditions and objectives .....                                                                              | 107        |
| <b>5. „Poznań Waterfront – Warta Valley” – koncepcja struktury zagospodarowania doliny Warty w Poznaniu .....</b> | <b>111</b> | <b>5. “Poznań Waterfront – Warta Valley” – structure vision of the spatial development of the Warta Valley in Poznań city .....</b> | <b>111</b> |
| 5.1. Turystyka i rekreacja w dolinie Warty .....                                                                  | 112        | 5.1. Tourism and recreation in the Warta Valley .....                                                                               | 112        |
| 5.2. System transportowy i aktywizacja drogi wodnej .....                                                         | 116        | 5.2. The transportation system and waterway activation .....                                                                        | 116        |
| 5.3. Struktura ekologiczna i gospodarka wodna .....                                                               | 118        | 5.3. Ecological structure and water management .....                                                                                | 118        |
| 5.4. Nadwodne przestrzenie publiczne i różnorodność frontów wodnych .....                                         | 124        | 5.4. Waterside public spaces and diversity of waterfronts .....                                                                     | 124        |
| 5.5. Mieszkanie nad wodą .....                                                                                    | 126        | 5.5. Living by the water .....                                                                                                      | 126        |
| 5.6. Czynniki ekonomiczne. Etapy projektu .....                                                                   | 135        | 5.6. Economic factors. Stages of the project .....                                                                                  | 135        |
| 5.7. Aktywizacja społeczna „Wspólny front wodny” .....                                                            | 138        | 5.7. Social activation “Common Waterfront” .....                                                                                    | 138        |
| <b>6. Architektura na skraju wody – poszukiwanie tożsamości i różnorodności poznańskich frontów wodnych .....</b> | <b>141</b> | <b>6. Architecture at the water’s edge – searching for identity and diversity of Poznań waterfronts .....</b>                       | <b>141</b> |
| <b>7. Wybrane koncepcje projektowe dla różnych odcinków doliny Warty ..</b>                                       | <b>144</b> | <b>7. Selected project conceptions for different sections of the Warta Valley .....</b>                                             | <b>144</b> |
| 7.1. Naramowice – „styk wody i lądu” .....                                                                        | 144        | 7.1. Naramowice – “water-land” .....                                                                                                | 144        |
| 7.2. Ostrów-Szeląg – „kultura i natura” .....                                                                     | 148        | 7.2. Ostrów-Szeląg – “culture & nature” .....                                                                                       | 148        |
| 7.3. Śródmieście – „ożywione centrum” .....                                                                       | 156        | 7.3. Downtown – “vibrant centre” .....                                                                                              | 156        |
| 7.4. Wilda-Rataje – „miasto sportu” .....                                                                         | 163        | 7.4. Wilda-Rataje – “sports city” .....                                                                                             | 163        |
| 7.5. Starołęka-Dębina – „zielony spokój” .....                                                                    | 168        | 7.5. Starołęka-Dębina – “green tranquillity” .....                                                                                  | 168        |
| <b>Podsumowanie .....</b>                                                                                         | <b>169</b> | <b>Summary .....</b>                                                                                                                | <b>169</b> |
| <b>Literatura .....</b>                                                                                           | <b>174</b> | <b>Literature .....</b>                                                                                                             | <b>174</b> |
| <b>Spis ilustracji i tabel .....</b>                                                                              | <b>184</b> | <b>Index of illustrations and tables .....</b>                                                                                      | <b>184</b> |
| <b>Dodatek .....</b>                                                                                              | <b>187</b> | <b>Appendix .....</b>                                                                                                               | <b>187</b> |